

7 april Wereldgezondheidsdag: WSM wil geen patenten op vaccins

Iedereen heeft recht op coronavaccin

'De ongelijke verdeling van vaccins op wereldschaal is zowel op moreel, economisch als epidemiologisch vlak een schande.' Dat zei de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie onlangs. Samen met sociale bewegingen in heel de wereld pleit WSM voor een tijdelijke opheffing van de patenten op de vaccins. Zo kunnen meer en goedkopere vaccins geproduceerd worden.

TEKST MIA VANDENBERGHE

In België zijn jonge, gezonde mensen nog lang niet aan de beurt om gevaccineerd te worden. Nochtans heeft Europa zo'n drie vaccins per inwoner gereserveerd en daarvoor veel geld neergeteld. Tedros Ghebreyesus, directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie, wond er geen doekjes om. 'Landen die nu jonge, gezonde mensen met een laag risico op covid-19 vaccineren, doen dat ten koste van het leven van gezondheidswerkers, ouderen en overige risicogroepen in andere landen.' De vraag naar vaccins is momenteel vele malen groter dan het aanbod. De productie uitbreiden naar andere bedrijven kan in theorie, maar de patenten houden dit tegen.

Bij de Wereldhandelsorganisatie ligt nu de vraag op tafel om alle patenten op geneesmiddelen en vaccins tegen covid-19 tijdelijk op te heffen, een voorstel van India en Zuid-Afrika dat ook door WSM (het vroegere Wereldsolidariteit) en tal van andere sociale organisaties over heel de

wereld wordt gesteund. Op die manier worden meer bedrijven vaccins kunnen produceren, wat ook de prijzen zou drukken. Patenten opheffen gebeurde vroeger al, onder meer voor het poliovaccin en hiv-medicatie. Met goed gevolg. Voortopig ligt onder meer de Europese Unie echter dwars.

Bolivia: wachten

Andere overheden zijn er wel voorstander van om de patenten tijdelijk op te heffen. Bolivia bijvoorbeeld, een land met weinig macht en middelen om vaccins te kopen. Minder dan één procent van de bevolking kreeg er al een vaccin. Gabriela Prudencio van vrouwenorganisatie Gregoria Apaza: 'Voor de vaccinatie worden brigades opgezet tot in de verste uithoeken van het land. Daarvoor werken gezondheidsdiensten en universiteiten samen. Maar voorlopig is het vooral wachten op vaccins. Onze bezorgdheid gaat uit naar informele werknemers en mensen zonder ziekteverzekering. Zij mogen niet vergeten worden. De

overheid belooft alvast dat vaccinatie voor heel de bevolking gratis zal zijn.'

India: twijfel

Het voorstel om de patenten op te heffen komt onder meer van India. L.A. Samy staat aan het hoofd van AREDS, een basisbeweging die opkomt voor de rechten van *dalits* in India, een groep onderaan de maatschappelijke ladder. 'India heeft na de Verenigde Staten en Brazilië het hoogste aantal besmettingen. Een deel van de economie ligt stil, wat grote noden met zich meebrengt. De overheid komt slechts heel beperkt over de brug met sociale tegemoetkomingen. Begin maart zijn de vaccinaties gestart bij 60-plussers. In openbare ziekenhuizen zijn die gratis. Maar veel mensen twijfelen of ze een vaccin willen. Niet alle vaccins hier zijn even geloofwaardig. Vage informatie en de geruchtenmolens leiden tot angst. India heeft veel ervaring met de productie van vaccins, het is de grootste vaccinproducent in de wereld. De tijdelijke opheffing van de

patenten zou deuren openen. Als de kennis wordt gedeeld, kan worden ingezet op de productie van de beste vaccins. Zo zal de kwaliteit van de vaccins verhogen. Tegelijk moet alle informatie rond kwaliteit en veiligheid openbaar worden gemaakt. Alleen zo zal het vertrouwen groeien.'

En bij ons?

'Patenten hebben hun nut', vindt Luc Van Der Schoot, ACV-vakbondsafgevaardigde bij Janssen Pharmaceutica, dochteronderneming van vaccinproducent Johnson & Johnson. 'Maar dit is een pandemie, het is alle hens aan dek. Ook onze bedrijfsleiding is oprecht bezorgd om de gezondheid van mensen. Hoe sneller iedereen in de wereld gevaccineerd is, hoe beter. Laten we die patenten dus tijdelijk opheffen. Het is kortzichtig om vaccinatie op niveau van België of Europa te bekijken: veilig en gezond zijn wij pas als iedereen veilig en gezond is. De economie zal maar opereren als we de pandemie bedwongen hebben. Vergeet ten slotte niet dat de vaccins met publiek geld werden ontwikkeld. Winst mag nu niet aan de orde zijn. Het is een kwestie van gezond verstand.'

Een miljoen handtekeningen

Sociale bewegingen in heel Europa slaan nu de handen in elkaar in het Europees burgerinitiatief 'No profit on pandemic'. Met een miljoen handtekeningen wordt de Europese Commissie verplicht het opheffen van de patenten opnieuw te bespreken. Hopelijk met positief gevolg, wat de *game-changer* zou kunnen zijn die de Wereldhandelsorganisatie over de streep haalt. ■

>>> Doe net als WSM, ACV, beweging.net, CM en vele andere sociale organisaties, en onderteken het Europees burgerinitiatief op www.noprofitonpandemic.eu/nl.